

سبزیکاری شفاهی

بررسی تنوع سیتوژنتیکی و گروه بندی پیازهای بومی ایران با استفاده از ویژگی های کروموزومی و نواریندی - سی

اشکبوس دهداری، عبدالمجید رضایی، مصطفی مبلی، احمدارزانی

استادیار اصلاح نباتات، دانشکده کشاورزی، دانشگاه یاسوج

توده های بومی گیاهان با داشتن ژنهای مفید نقش ارزنده ای در اصلاح نباتات و طراحی برنامه های اصلاحی دارند. پیاز یکی از گیاهان بومی ایران است که بدلیل قدمت در کشت و کار دارای ذخایر ژنتیکی متنوعی در مناطق مختلف کشور گردیده است. به منظور بررسی خصوصیات کروموزومی پیازهای بومی و گروه بندی آنها ۱۹ توده محلی همراه با رقم یلوسویت اسپانیش مورد مطالعه قرار گرفتند. بذور بعد از ضد عفونی جوانه دار شدند و سپس به روش استوکارسن تغییر یافته مطالعه کاریوتیپی بر روی مریستم ریشه ها انجام شد. در مرحله بعد به کمک روش کالک من نواریندی - سی ژنوتیپ ها مورد بررسی قرار گرفت. برای هر ژنوتیپ حداقل سه نمونه مطلوب انتخاب و بعد از انجام تجزیه واریانس یک طرفه نتایج تفسیر شدند. تجزیه واریانس خصوصیات سیتوژنتیکی حاکی از تنوع قابل ملاحظه ای بین ژنوتیپ های مورد مطالعه از نظر نوارهای سی بود. این تنوع راه را برای تدارک و طراحی برنامه های اصلاحی هموار می سازد. اما از نظر نسبت طول بازوها، (بجز نسبت طول بازوی بلند کروموزوم شش) و شاخص های

سبزیکاری - شفاهی

سانترومری تفاوت معنی داری وجود نداشت. در همه ژنوتیپ ها کروموزوم های شماره ۱، ۵ و ۷ متاسنتریک، کروموزوم های شماره ۲، ۳، ۴، و ۸ ساب متاسنتریک و کروموزوم شماره ۶ ساب متاسنتریک بودند. تجزیه خوشه ای بر مبنای ۲۵ ویژگی کروموزومی و نمودار پراکنش ژنوتیپ ها بر حسب دو متغیر کانونیک اول ژنوتیپ ها را به چهار گروه تقسیم نمود. در این گروه بندی تنوع ژنتیکی به طور کامل از تنوع جغرافیایی تبعیت نکرد که احتمالاً بدلیل نقل و انتقالات بذر و کشت و کار آن در مناطق مختلف کشور می باشد.